

Les primeres marques de fàbrica de vins i licors bagencs

Jaume Plans i Maestra

Les marques de fàbrica han servit i serveixen per protegir productes i serveis, independentment de quina sigui la seva classe o forma. L'objectiu és que el públic conegui les marques i les distingeixi sense que pugui confondre-les amb altres de la mateixa mena. El Real Decret de 20 de novembre de 1850 legislava, per primera vegada, la concessió de "certificats de marques", amb la idea que els propietaris d'aquests distintius poguessin fer valer els seus drets davant possibles impostors. Malgrat que la primera Llei de marques data del 1850, el primer registre de marques nacionals comença l'any 1866. Les marques que es volien protegir apareixien publicades en el "*Boletín Oficial de la Propiedad Intelectual e Industrial*". A Espanya entre 1866 i 1878 hi ha registrats un total de 674 expedients de marques; entre 1879 i 1902 un total de 8.838 expedients; entre 1903-1923, període que coincideix amb el regnat d'Alfons XIII fins a la Dictadura de Primo de Ribera, consten 43.313 expedients; del 1924-1939 hi ha un total de 63.656 expedients.

Pel que fa al Bages, alguns empresaris emprenedors van prendre algunes iniciatives encaminades a registrar els seus productes a la recerca d'un signe distintiu propi i d'obertura a altres mercats. En aquestes primeres marques s'hi pot copsar la tasca publicitària de les etiquetes de paper, caracteritzada per l'empremta,

el traç i el grafisme que intentava distingir un producte dels altres, identificar-lo, denotar el seu origen o, la seva qualitat, entre altres aspectes. Tot seguit es fa menció d'algunes de les primeres marques de fàbrica presentades al registre de productes bagencs relacionats amb els vins i licors publicades en el "*Boletín Oficial de la Propiedad Intelectual e Industrial*". Això no vol dir que no hi haguessin altres productors bagencs que comercialitzessin productes de vins i licors propis, el que passa és que probablement treballassin sense tenir-los registrats. Per exemple seria el cas de Ramon d'Argullol de Manresa, que fins i tot es presentava en certàmens internacionals: Oporto (1865) o París (1867); o Joaquim Codinach d'Artés que participava amb vins del Bages a Xicago (1893) i París (1900), entre altres. Cap d'aquests productors de vins bagencs no apareix en el BOPI si bé s'atrevien a presentar els seus productes a concursos a l'estranger. Segurament que, en aquestes trobades, aquests vins anaven acompanyats de publicitat, etiquetats amb un símbol distintiu, tot i que es dedueix, sense registrar.

Anís del Lirio

Ramon Cots i C^a van registrar la marca de fàbrica núm. 5.367: "*Anís del lirio*" per distingir anís. L'etiqueta hi ha la inscripció "*ANIS DEL LI-RIO*", "*Manresa*" en ambdós laterals i a la part de baix, "*R. COTS Y C^{ma}*".

En el dibuix hi ha la planta de l'anís, una fàbrica, el mar amb un vaixell, i un individu assegut amb una copa alçada i dos àngels al seu costat. Va ser concedida el 18 d'agost del 1896.

Marca "Anís del Lirio". Any 1896.
Núm. registre 5.367. Font BOPI

Anís de la Paz

Valentí Clapers i Prat de Manresa va registrar la marca de fàbrica núm. 5.389: "*Anís de la Paz*". En l'etiqueta s'hi llegeix en els laterals de la marca: "*perfeccion y esmero en todas las clases*" i "*alambiques y productos garantizados y especiales*"; a la part de baix: "*VALENTÍ CLAPERS*" i a sota "*MANRESA*". Al centre de la imatge una dona asseguda amb un lleó als

seus peus amb una fàbrica i muntanyes al darrera. Va ser concedida l'1 de setembre del 1896.

Els antecedents d'aquest fabricant es remunten a l'any 1870 quan Valentí Clapers i Grané va establir un negoci de fabricació d'aiguardents a Manresa.

Marca "Anís de la Paz". Any 1896. Núm. registre 5.389. Font BOPI

Monestir de Montserrat

L'any 1896 el monestir de Montserrat va presentar per registrar dues marques per distingir un dels seus productes amb més sortida: els licors, amb el el núm. de registre 5.580. En una d'elles diu: "Monasterio de Montserrat" i enmig hi ha dibuixada una creu amb un cercle central amb un dibuix de les muntanyes i el monestir. L'altra marca està formada per dos cercles amb la llegenda: "licor de Montserrat. Elaborado por los monjes benedictinos"; a l'interior d'aquests cercles consta un escut de l'abadia.

MONTSERRAT

Marca "Monestir de Montserrat". Any 1896. Núm. registre 5.580. Font BOPI

Xarops i vins medicinals Doctor Miralles

L'any 1899, Joaquin Miralles i Quintana de Manresa, presentava al registre una marca de fàbrica per distingir: "jarabes, vinos medicinales, productos farmacéuticos, gaseosas y carbónicas", amb el núm. 6.991.

Consisteix en els atributs de Mercuri: dues serps entrelaçades al mig de les quals hi ha la inicial "M" i al capdamunt les ales esteses. A ambdós costats hi ha dos escuts sobre els quals descansa una corona. En l'espai que queda entre els escuts i els atributs de Mercuri apareixen diferents utensilis: ampolles, sifons, pots... Unes branques de palma i llo-rer van d'esquerra a dreta sostenint una cinta ondulada en la qual es llegeix la inscripció: "Doctor Miralles. Manresa".

Marca "Joaquin Miralles i Quintana". Any 1899. Núm. registre 6.991. Font BOPI

Anís San Gerónimo

L'any 1900, Francesc Forrellat de Castellbell i el Vilar, enviava al registre una marca per distingir "anisados" amb el núm. 7.511. La marca estava formada per un rectangle dins el qual es representava un paisatge format per una ermita entre muntanyes, a la qual es dirigeixen uns individus pujats en cavalleries. A la part superior apareix el nom "Anís San Je-

Marca "Anís San Gerónimo". Any 1900. Núm. registre 7.511. Font BOPI

Marca "Anís San Gerónimo". Any 1903. Núm. registre 9.639. Font BOPI

rónimo" i a la part de baixa el nom de "Francisco Forrellat. Castellvell y Vilar". En un dels angles de l'etiqueta hi ha un cercle en el qual es representa una noia pujada en un ruc, amb un fons muntanyós semblant a les muntanyes de Montserrat amb el monestir al seus peus. Al costat d'aquesta figura es llegeix la inscripció: "Marca de fàbrica". La marca anava destinada a ser impresa en paper per embolicar, ampolles, caixes, bótes i altres envasos.

Més tard, l'any 1903, el mateix Francesc Forrellat va presentar una marca de fàbrica per distingir anisats i licors de totes classes consistent en un embàs, constava amb el núm. 9.639. L'embàs tenia les particularitats següents: a la part superior del coll de l'ampolla hi havien uns guarniments simples amb la inscripció "F. Forrellat" que apareixia traçada entre els trets d'una rúbrica. Del cilindre del coll de l'ampolla arrancava una dilatació esfèrica de proporcions aproximades a la quarta part de l'envàs amb una franja de cinc estels de cinc puntes. Més avall sobre la superfície cilíndrica les lletres "Destileria San Gerónimo" i a sota "Anís San Geróni - Montserrat". El mateix dibuix del paisatge de la muntanya de Montserrat amb l'ermita de Sant Geró-ni i uns genets i, a la part de baix:

"Francisco Forrellat - Castellvell y Villar".

Anís Ristol

La vídua de Josep Ristol i C^a de Manresa demanava registrar, l'any 1903, una marca de fàbrica per diferenciar tota mena d'aiguardents anisats i especialment un anomenat "Anís Ristol" amb el núm. 9.648. La marca es caracteritzava, en primer terme per una inscripció en caràcters de lletra anglesa que deia: "Anís Ristol. Higiénico y digestivo". A sota la descripció: "Monopolio exclusivo de los sres. José Ristol y Compañía. Manresa".

Marca "Anís Ristol". Any 1903. Núm. registre 9.648. Font BOPI

Anís del Pavo Real

L'any 1912, Josep Feixas I Prat de Manresa presentava al registre una marca de fàbrica anomenada: "Anís del pavo real" per distingir anisats amb el núm. 20.200. La marca consistia en un rectangle dins el qual hi

Marca "Anís del Pavo Real". Any 1912. Núm. registre 20.200. Font BOPI

havia dibuixat una cinta ondulada a la part superior amb la inscripció: "Anís del Pavo Real". Al mig un gall d'indi amb la cua estesa omplien gairebé la totalitat del fons del dibuix. A la part de baix es llegeix: "Jose Feixas" i a sota "Manresa".

Alcoholera Manresana

Al març del 1915, a Bartomeu Casas i Sala de Manresa li era concedida una marca de fàbrica per distingir alcohol amb el núm. 25.551 i amb la denominació: "Alcoholera Manresana".

ALCOHOLERA MANRESANA

Marca "Alcoholera Manresana". Any 1915. Núm. registre 25.551. Font BOPI

Anís Bages

L'any 1915 la raó social Morell i Cura, residents a Manresa, demanaven registrar una marca de fàbrica per distingir anisats i licors, amb el núm. 26.744. La marca consistia en la disposició especial de l'envàs dels productes. Una ampolla de cos cilíndric

Anís Bages

Marca "Anís Bages". Any 1917. Núm. registre 30.482. Font BOPI

ca a la qual anaven adherides una etiqueta ovalada amb la inscripció: "Anís Bages - San Fructuoso de Bages - Morell y Cura - Manresa" i a sota d'aquesta etiqueta una altre rec-

Anunci publicitari de la marca "Anís Bages" publicat l'any 1913. AHCM

Esquerra. Marca "Anís Bages". Any 1915. Núm. registre 26.744. Font BOPI

Dreta. Marca "Anís Bages". Any 1924. Núm. registre 53.577. Font BOPI

tangular amb les paraules "Agentes exclusivos: Buguñá y Augé - 17 - Aviñó - Barcelona". En el coll de l'ampolla un collarí amb la indicació "Extracto puro de vino", que rodeja la càpsula de tancament i un segell de lacre que aixafava un cordó que feia de precinte.

Dos anys més tard, l'any 1917, Valentí Cura fill de R. Cura resident a Sant Fruitós de Bages demanava registrar una marca per distingir anisats i licors amb el núm. 30.481. La marca ovalada es caracteritzava perquè a la part superior hi havia la inscripció: "Anís de Bages" i a la part inferior "Hijo de R. Cura". En el centre de la marca hi havia un dibuix de mig cos d'un home i una dona vestits amb la

indumentària catalana, en actitud d'omplir una copa. En un costat es llegeix "San Fructuoso de Bages – Manresa".

La mateixa data, Valentí Cura, fill de R. Cura, demana registrar amb el núm. 30.482 una altre marca per distingir anisats i licors que consisteix en la denominació en lletres: "Anís Bages".

L'any 1923, la Societat Anònima Bages, resident a Barcelona?, demana inscriure una marca per distingir "Anisados y licores" amb el núm. 50.057. La marca estava constituïda per la forma de l'envàs dels productes que era una ampolla. En el coll de la qual hi havia inserit el nom: "Sociedad Anónima Bages" i un cordó amb precinte en el cos de l'envàs amb una etiqueta circular i la inscripció: "Anís Bages, Sociedad Anónima Bages, Manresa (España)" i una altre ovalada amb inscripció "Marca registrada".

Un any després, l'any 1924, la mateixa Societat, ara s'especifica amb residència a Manresa, presentava una segona marca per distingir anisats i licors (classe 9) amb el núm. 53.577. La marca consistia en la denominació: "Anís Bages". Un any després seria aprovada.

Anís Sport

L'any 1917 la raó social "Marcos, Soler e Hijos" presentava al registre una marca per distingir anisats i licors amb el núm. 29.899. La marca consistia en un dibuix limitat per un marc rectangular amb els angles arrodonits. Dins aquest marc es representava una dona elegantment vestida asseguda amb l'actitud d'oferir una

Marca "Anís Sport". Any 1917. Núm. registre 29.899. Font BOPI

copa de licor amb un home vestit amb roba d'esport. Al fons un grup de jugadors en actiu i al costat de la dona una taula amb una ampolla amb la inscripció "Anís Sport". A sota un rectangle amb la llegenda: "Fabricantes Marcos Soler e Hijos – Telefono 371 – Manresa".

Anís Dorado el Pavo

Josep Feixas i Prat de Manresa, l'any 1917, presentava una marca per distingir anís especial amb el núm.

Anunci publicitari de la marca "Anís Dorado el Pavo" registrada l'any 1917. Núm. registre 30.398. Font AHCM.

30.398. La marca consistia en una etiqueta ovalada rodejada d'una faixa formant a la part superior un marc amb la denominació: "Anís Dorado del Pavo". En el centre, al fons una figura d'un gall d'indi sobre una branca de vinya i per sobre una ampolla de vidre dibuixada al seu costat la llegenda: "Jose Feixas – Manresa"

Sportman

L'any 1922, Josep i Joan Casajuana Comas, residents a Manresa, van enviar una marca al registre per distingir "aguardientes anisados, licores y toda clase de bebidas alcohólicas, así como jarabes, horchatas y bebidas similares" amb el núm. 44.128. La marca consistia en un dibuix d'una figura masculina vestit amb indumentària d'automobilista de l'època que sostenia en una mà un plat amb una copa de licor. A l'esquerra de l'etiqueta hi havia representada una gran copa de la que constitueixen els premis en els concursos d'esport. A la part superior es llegeix "Sportsman" i en l'angle inferior dret: "Fabricante – J. Casajuana Comas – Manresa".

Societat Anònima Morell

L'any 1923 Llorenç Perramon Playà i Manel Pujol Prats, amb adreça a la plaça Infants núm. 10 de Manresa, demanaven registrar el nom comercial "Sociedad Anónima Morell" amb núm. 8.744, "Sucesora de la casa Morell. Fundada en 1840". El nom servia per distingir l'establiment dedicat a la venda i fabricació d'anisats, aguardents, licors, alcohols, vins, vermouths i xarops, situat a Manresa, al carrer de Sant Fruitós de Bages.

Marconi

L'any 1925, S. A. Bages amb residència a Manresa, demanava registrar una marca per distingir vermuts i aperitius amb el núm. 53.724 i la denominació "Marconi".

Raïm Daurat

L'any 1925 el Gremi de Productors i Comerciants de vins i licors de Manresa i comarca, amb adreça física a Manresa, van presentar una marca per distingir vins amb el núm. 104.726 i la denominació: "Raïm Daurat". La marca consistia en un dibuix d'un raïm al centre i al seu entorn les paraules "Raïm Daurat". A la part de baix: "Manresa – Comarca".

Vins del Bages

El 6 de maig de l'any 1927 Josep Feixas de Manresa, el que anys abans havia registrat l'Anís Dorado el Pavo, li era concedida una marca per distingir "Vins del Bages" amb el núm. 59.172. La marca només hi constava la seva denominació: "Vins del Bages – Josep Feixas – colliter i magatzemista – Manresa".

Bibliografia

Boletín Oficial de la Propiedad Industrial, Madrid, 1866-1925.
La Exposición Manresana de 1901, ed. Abadal, Manresa, 1901.

Jaume Plans i Maestra
Licenciat en Humanitats, UOC